

Nove knjige

New books

Prof. dr. Galib Šljivo, Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadran, (historijska mono-grafija) Planjaks, Tešanj, 2001.

Autor ovog djela, profesor Opće historije novog vijeka i savremenog doba na Filozofskom fakultetu u Tuzli, poznati je naš historičar, koji se već dugo vremena bavi proučavanjem historije Bosne i Hercegovine u 19. stoljeću. Do 1976. godine radio je kao gimnazijski profesor u Orašju. Nastavničku karijeru nastavlja na Višoj pedagoškoj školi u Banja Luci. Za profesora Opće historije novog vijeka i savremenog doba i Metodike nastave historije u zvanju redovnog profesora univerziteta izabran je 1991. godine. Bio je osnivač i direktor Instituta za istoriju u Banja Luci u periodu od 1979. do 1992. godine, kada mu je zbog novonastalih političkih okolnosti spriječen svaki rad.

Od 1984. godine ima najviše naučno zvanje: naučni savjetnik.

Uže polje njegovog naučnog interesovanja je bosanskohercegovačka historija 19. stoljeća. U okviru tog naučnog projekta, na kojem radi više od 30 godina, do sada je objavio 9 obimnih naučnih monografija: Omer-paša Latas u Bosni i Hercegovini 1850.-1852., Klek i Sutorina u međunarodnim odnosima, Bosna i Hercegovina 1788.-1812., Bosna i Hercegovina 1813.-1826., Bosna i Hercegovina 1813.-1826. (drugo izdanje), Bosna i Hercegovina 1827.-1849., Bosna i Hercegovina 1849.-1853., Bosna i Hercegovina 1854.-1860., Orašje 1863.-1995. Deseta monografija iz tog projekta pod naslovom "Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadransko more" na više od 375 stranica obrađuje zanimljivo i

nedovoljno proučeno pitanje bosanskohercegovačke historije, čije se refleksije na neki način protežu do današnjeg dana.

Riječ je o nedovoljno proučenom isječku bosanskohercegovačke historije (od 1815.-1878. godine), koji je samo marginalno doticala naša historiografija. "Ni u radovima šireg značaja", kako kaže autor, ovom pitanju nije posvećivana veća pažnja. U historijskoj se nauci ostalo kod činjenice da je dubrovačka teritorija Karlovačkim mirovnim ugovorom 1699. godine odvojena od mletačkog posjeda s dva zemljouza, Klekom i Sutorinom, i da je Bečkim kongresom 1815. godine, kad je Austrija, poslije svih promjena koje je donijelo Napoleonovo vrijeme, konačno zaposjela nekadašnje teritorije Venecije i Dubrovnika na jadranskoj obali, dubrovačka teritorija je i dalje ostala presječena s dva uska zemljišna jezička i time prekida la kontinuitet novostečenog austrijskog posjeda na jadranskoj obali".

To je, zapravo, onaj teritorij današnjeg Neuma, koji pripada Bosni i Hercegovini i onaj u Sutorini, koji je u sastavu Crne Gore. Za ta dva bosanskohercegovačka izlaza na Jadransko more pokazivale su, tokom cijelog 19. stoljeća, interesovanje tada vodeće sile u Evropi: Engleska, Francuska, Austrija, Italija i Rusija, ali i male kao što su Srbija i Crna Gora. Na momente, taj diplomatski sukob dovodio je pomenute zemlje na ivicu ratnog sukoba većih razmjera.

Rasvjetljavajući sve aspekte tog pitanja, ova knjiga predstavlja značajan naučni doprinos i smanjuje još jednu prazninu u našoj historijskoj nauci.

Period od Bečkog (1815.) do Berlinskog (1878.) kongresa posebno je obilježen zamršenim odnosima i peripetijama između dvije velike imperije: Otomanske i Habzburške. Njihovi međusobni odnosi

nerijetko su se prelamali preko Bosne i Hercegovine, kao granične pokrajine između dva međusobno suprotstavljena svijeta. U tim velikim "igram", male bosanske enklave na Jadranu, bile su ozbiljan kamen spoticanja, predmet natezanja i nagađanja ne samo Austrije i Turske, već i drugih evropskih sila. Ponekad im se pridavao značaj mnogo veći nego što su ga objektivno imale. Dopadljivim kazivanjem i stilom, uz potpunu naučnu aparaturu i historijske izvore (pretežno zapadne provenijencije), manirom iskusnog historičara, autor nas "naprosto" vodi za ruku zamršenim putevima tadašnje velike evropske diplomatije i na primjeru Neuma i Sutorine pokazuje njezino ružno naličje. U tri velika poglavlja knjige upoznajemo tajne misije i ultimatumе, prazne pregovore i nagodbe, dugotrajne sporove i zabrane pristupa moru, odnosno prolaska poštanskom cestom kroz Neum, pokušaje razmjene teritorija itd.

Zvuči poznato, zar ne?

U historijskom smislu, to su događaji dugog trajanja, koji se ne završavaju u jednom stoljeću, pa su i danas na neki način prisutni u globalnim sporovima na Balkanu. Uvjereni smo u to da će se pojavljivanjem ove naučne monografije raširiti vidokrug naših saznanja iz tog dijela naše historije. Stoga će, kako nam se čini, ova knjiga zainteresovati ne samo naučne krugove, već i širu javnost.

Omer Hamzić

Prof. dr. Galib Šljivo, Orašje 1863.-1994. godine, Doprimos Bošnjaka i Hrvata odbrani u ratu 1992-1995. godine, (historijska monografija), Orašje, 2001. godine

Prof. dr. Galib Šljivo, naš poznati historičar, univerzitetski profesor, uvaženi pedagog do sada je objavio 10 knjiga i preko 50 obimnih naučnih radova, pretežno

iz historije BiH u 19. stoljeću, što je na neki način uže područje njegovog naučnog angažmana i rada. Iz tog obimnog naučnog opusa izdvajamo sljedeće historijske monografije: "Omer-paša Latas u Bosni i Hercegovini 1850.-1852.", "Klek i Sutorina u međunarodnim odnosima", "Bosna i Hercegovina 1788.-1812.", "Bosna i Hercegovina 1813.-1826.", "Bosna i Hercegovina 1813.-1826." (drugo izdanje), "Bosna i Hercegovina 1827.-1849.", "Bosna i Hercegovina 1849.-1853", "Bosna i Hercegovina 1854.-1860.", "Izlaz Bosne i Hercegovine na Jadransko more".

Monografija "Orašje 1863.-1995." unekoliko se izdvaja iz tog velikog projekta kako po sadržini, tako i po svojoj namjeni. Autor je prihvatio nimalo lagan zadatak da napiše monografiju tog posavskog grada od njegovog nastanka, 1863. godine, do njegovog izlaska iz rata, 1995. godine, ali sa posebnim osvrtom na doprimos Bošnjaka i Hrvata odbrani u posljednjem ratu. Prihvatajući se tog posla, morao je riješiti nekoliko problema: od nedostatka arhivske i druge građe, posebno za periode između dva svjetska rata i period takozvane socijalističke izgradnje (1945.-1990.), pa do nedovoljne historijske distance za objektivna sagledavanja prelomnih događaja za vrijeme posljednjeg rata (1992.-1995.). To su poznati problemi historijskih istraživanja na mikroplanu, koje je prof. Galib Šljivo, kao iskusni istraživač, izvršno uspio razriješiti.

U prvom dijelu knjige obrađuje razdoblje od nastanka Orašja (Donje Azizije) i dolaska prvih Bošnjaka na to područje 1863. godine, pa do kraja socijalističke Jugoslavije i početka rata 1992. godine. Orašje na Savi podigli su prognanici iz Srbije, "koji nisu pripadali pravoslavnoj vjeroispovijesti". Bili su to posljednji muslimani koji su morali napustiti svoje kuće i imanja po srbijanskim gradovima. U procesu stjecanja nezavisnosti, jedan od glavnih ciljeva Srbije bio je da se "oslobodi" nesrpskog življa,

Prof. dr. Galib Šljivo

ORAŠJE

1863.-1995.

uglavnom muslimana, koji su morali bježati u Bosnu. Tako je nastala Donja Azizija (Šamac) i Gornja Azizija (Orašje). Na osnovu činjenica koje nam podastire, autor je zaključio da "između novih doseljenih muslimana i starosjedilaca katolika i pravoslavaca, nije bilo naslaga vjekovnih netrpeljivosti i omraze ili, pak, zađevica raznih vrsta, pa su od početka izostali bilo kakvi sukobi na vjerskoj, nacionalnoj ili imovinskoj osnovi". (str. 241) Možda su tada i udareni temelji suživota i međusobne tolerancije u Orašju, koji nisu narušeni ni u teškim vremenima tokom posljednja tri rata na ovim prostorima. Da to nije bilo nimalo lahko očuvati, govore nam činjenice i faktografija o teškim događanjima u Orašju između 1992. i 1995. godine, koje nam autor podastire u drugom dijelu knjige. Iako se to posebno ne naglašava, sami fakti nam sugeriraju zaključak o časnoj ulozi Orašja tokom minulog rata. Ni za vrijeme najžešćih sukoba između HVO i Armije BiH, Bošnjaci i Hrcati u ovom gradu nisu okretali puške jedni na druge.

Nije potrebno posebno naglašavati kroz kakvu su golgotu prošli bosanski gradovi u Podrinju i na takozvanom posavskom koridoru, na čijem se isturenom rubu Orašje ipak uspjele održati. Progonitelji muslimana, iz Srbije iz vremena nastanka grada Orašja, nisu se trajno zaustavljali na obalama Drine, već su nastavili "svoj posao" u sljedećim ratovima - najžešće i najkrvavije u ovom posljednjem.

Iako nedostatak relevantne arhivske građe i dokumentacije (najviše je koristio izvornu dokumentaciju Mjesne zajednice Orašje) nije mogao nadoknaditi kazivanjima svjedoka (koji su se još uvijek pribojavali da o tome govore), prof. Šljivo je u drugom dijelu ove svoje knjige uspio valjano rekonstruisati organizaciju odbrane i ratna stradanja grada Orašja na Savi u periodu od 1992.-1995. godine i dati vjernu historijsku sliku naroda koji se brani. Tu je mnoštvo imena aktivista, komandanata, vojnika, hrabrih boraca, tu su podaci o ratnim stradanjima, vojnim i civilnim žrtvama, materijalnim štetama, humanitarnim organizacijama, političkom životu Orašja u ratu itd. Mada je o braniocima Orašja već izašlo nekoliko uspješnih monografija, ova knjiga rezultat je napora autora da se izdvoje najvažniji "isječci iz borbi" za odbranu Orašja u kojima su učestvovali građani svih nacionalnosti, pa i brojni muhadžiri iz mnogih krajeva Bosne, koji su, bježeći ispred progona, svoje privremeno utočište nalazili pod krovovima ovoga grada.

Imajući u vidu određene neujednačenosti u tretiranju pojedinih historijskih perioda (periodi između dva svjetska rata, period Drugog svjetskog rata i period takozvane socijalističke izgradnje nisu dovoljno istraženi niti su tretirani na način kako su tretirani historijski počeci Orašja i period rata za podjelu BiH, da upotrijebimo definiciju autora), ova knjiga ne može se tretirati kao "cjelovita povjesnica" Orašja i

njegove okoline. Uostalom, autor nije ni imao ambiciju da napiše takvu knjigu. Ali, zato je stvorio solidnu osnovu, da neki budući istraživači i profesori taj posao lakše dovedu do kraja.

Historijski period 1992.-1995. godina prof. Šljivo definiše kao "Rat za podjelu BiH 1992.-1995. godina". To je definicija koja kod nas, koliko znam, nije bila u opticaju. Sve je više dokaza koji potvrđuju da je podjela Bosne bila glavni ratni cilj Srbije i Hrvatske od 1992. godine do Dejtona i dalje. Zato definiciju rata 1992.-1995. godina, koju je dao ovaj iskusni historičar na primjeru odbrane Orašja, možemo cijeniti kao značajan prilog u traženju bitnih karakteristika i ciljeva minulog rata koji treba da se upišu u jedinstvenu historiju jedinstvene države BiH.

Omer Hamzić

Šapat provincije, Zajednički radovi autora Udruženja pisaca i likovnih umjetnika (U.P.I.L.U.) Doboj Istok i Bošnjačke zajednice kulture (B.Z.K.) "Preporod" Gračanica, Izdavač Bošnjačka zajednica kulture "Preporod" Gračanica, 2001. godine

Gotovo nevjerovatno odzvanja činjeni ca da se u ovaj karavakat tranzicije duha neki ljudi, u tišini provincije, kolektivno plemene umjetnošću. Kao u ona stara, nedopričana, pastoralna vremena, u kojima se umijeće življenja mjerilo voljom ljudovanja, u svakodnevlju i u umjetnosti.

Dok se naše društvo rasipa po šavovima materijalističkih interesa, u kojima duhovnosti sve manje traga ima, neki su se ljudi otisnuli na putovanje u posve drugom pravcu. Ti ljudi nalikuju na magelane naše duhovnosti, koji po bespuću tragaju za novim kontinentom, na kome će bosanski duh imati zraka da svije svoje gnijezdo.

Društvo ne može opstati na premisama materijalnog interesa, jer se društvo ima-

nentno tvori od kulture i duhovnog naslijeđa. Ljudi često zalutaju u vrtlog materijalizma, ali ih spašavaju oni koji vide i osjećaju i dublje i dulje.

Eto, okupila se grupa ljudi iz U.P.I.L.U. (Udruženja pisaca i likovnih umjetnika Doboj Istok i Bošnjačke zajednice kulture (B.Z.K.) "Preporod" Gračanica, koja osjeća da umjetnošću može oplemeniti sebe i sredinu u kojoj živi i odlučila da napravi ovaj projekat u kojem će graditi zrake svjetionika za odbjgle i zalutale ljudske brodove. To su projekti koje bi trebao osmišljavati i na sve načine podržavati društveno-politički sistem, koji danas, uglavnom, bježi od kulture kao jalovog bunara bez dna. Umjesto sistema, u Doboj Istoku i Gračanici, to su učinili entuzijasti, amateri, ljudi koji za svoj kulturni angažman ne primaju plaću, već to što čine, čine iz dubokog uvjerenja da se ne može, da ne valja, da je jalovo i sramno živjeti bez umjetnosti. I otuda njihovi naponi zrače kao poruka, i imaju višestruku sociološku, kulturološku, pa i društveno-političku vrijednost. Ti naponi zavređuju poštovanje i podršku.

Nakon nekoliko uspješnih manifestacija, kao kruna jednoipolgodišnjeg rada, pojavljuje se zbornik pod naslovom "Šapat provincije", u kome svoje radove objavljuje 27 autora, članova B.Z.K. (Bošnjačke zajednice kulture) "Preporod" (Gračanica) i U.P.I.L.U. (Udruženja pisaca i likovnih umjetnika) Doboj Istok, odnosno 19 pisaca i 9 slikara. Time ova knjiga svjedoči o stvaralačkoj šarolikosti autora gdje se susrećemo sa poezijom i prozom, sa umjetničkim slikama, ali i sa stvaralaštvom za djecu. A onda, u okviru ovih jednostavnih podjela, uvidamo različitosti autora. Raznolike tematske preokupacije, stilski i istraživački postupci, uticaji umjetničkih uzora, kao i stvaralački dometi i potencijali – odslikavaju bogatstvo duha koje je okupljeno oko ove nesvakidašnje i plemenite inicijative. Bilo bi neprimjereno

zalaziti u analizu svakoga od predstavljenih autora, ali treba izdvojiti da među njima ima onih čiji stihovi, rečenice, misli ili slikarski akcenti, uistinu zrače kao umjetnički dometi.

Pa i da nije toga, ova knjiga je značajan kulturološki i sociološki momenat u kulturnom arhipelagu našega kraja. Jer njena primarna poruka je u svjedočanstvu da su se neki ljudi, u nekoj provinciji, u neko, za kulturu ružno doba – okupili oko umjetnosti. (*Izvod iz recenzije, str. 233. i 234.*)

Fatmir Alispahić

**Sadik Šehić Huseinov, Pisma i zapisi,
Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla,
2001. godine**

Autor ove knjige je rođen 10. aprila 1936. godine u Bosanskoj Krupi, po struci je ekonomista, živi i radi kao penzioner u Gradačcu. Prve svoje književne radove objavio je u časopisu "Razvitak", koji je izlazio u Sisku, još daleke 1954. godine. Od tada, pa do danas, bavi se pisanjem proze, poezije, književnom historijom, izučavanjem prošlosti gradačkog kraja itd. Riječ je, dakle, o književniku, publicisti i historiografu, velikom entuzijasti, koji je više od tri decenije vrlo aktivan na takozvanoj kulturnoj sceni, prije svega svog grada Gradačca, ali i šire.

Istraživao je život i djelo, kao i književnu sudbinu naših poznatih pisaca: Hasana Kikića, Midhata Muradbegovića, Murata Šuvalića, Alije Nametka, bio pokretač i dugo godina glavni organizator poznatih "Kikićevih književnih susreta" u Gradačcu, koji su ostavili traga ne samo u kulturnoj historiji Gradačca, već i čitave Bosne i Hercegovine. Napisao je nekoliko značajnih historiografskih radova o Gradačcu i njegovoj okolini, o Gradašćevićima i njihovim vakufima, objavio je više feljtona iz naše bliže i dalje prošlosti itd. Bio je, a i danas je saradnik više naših časopisa iz

oblasti književnosti i kulturne historije, kao što je "Odjek", mostarski "Most", "Gračanički glasnik", "Front slobode" itd. Na tom svom plodnom životnom putu osjetio je zadovoljstvo i slast uspjeha, ali i mnogo gorčine i razočarenja u okrilju takozvane "kulturne provincije".

Ljubav prema knjizi, čitanju, hajde da kažem, i pisanju, naslijedio je od svog rahmetli babe Huseina Šehića, koji je objavljivao i pisao u periodu između dva svjetska rata (poeziju, prozu, književnu publicistiku), družio se i dopisivao sa našim poznatim književnicima, često im pomagao, podržavao ih u nekim težim životnim okolnostima i situacijama. Upravo iz tih druženja, iz tih kontakata, iz tog, rekao bih, intelektualno-književnog kruga nastala je ova nevelika zbirka odabranih pisama i zapisa, koja i nosi podnaslov "Nad očevom pismohranom", to jest, nad seharom koja čuva neka zanimljiva očeva pisma i zapise. Autor te starinske sintagme je jedan od recenzenata ove knjige, nedavno preminuli, naš rahmetli dr. Smail Balić, kojeg spominjem sa dužnim poštovanjem, uvažavanjem i tugom.

U ovoj knjizi nalazimo pisma i zapise sljedećih naših književnika: Alije Nametka, Ahmeda Muradbegovića, Murata Šuvalića, Hasana Kikića i Huseina Šehića. I pisma. Iščitavajući te rukopise, shvatio sam da četvoricu, odnosno petoricu pisaca o kojima se govori u ovoj knjizi, ne povezuje samo pismohrana gospodina Šehića, već dublja, rekao bih sudbinska kopča, kojoj nisam uspio pronaći ime, iako sam je dobro prepoznao. Riječ je o nekoj čudnoj povezanosti tih ljudi, koji su živjeli i stvarali u ovoj našoj Bosni i Hercegovini, koji su je različito "ispisivali" u svojim književnim djelima i na isti način je voljeli i nosili u svojim srcima.

U toj, na prvi pogled, običnoj ljudskoj korespondenciji kriju se i neke univerzalne pouke i poruke koje nas nagone na razmišljanje o položaju umjetnika, intelektualca uopće u društvu, o njegovom prirodnom sukobu sa društvenim sistemima i aktuelnom vlašću. U ovom slučaju, sve to ima i onu domaću aromu, da ne kažem bosansko-bošnjačku specifiku. Osim vlasti, živote im je zagorčavao mentalitet provincije i pustoš palanačkog duha u kojem su se teško snalazili.

Na ove, poznate i kod nas, nažalost, uvijek aktuelne činjenice na svoj način je ukazao i književnik Atif Kujundžić u svom sjajnom pogovoru, koji u ovoj knjizi ide pod naslovom "Babova dobra baština" i odlično "funkcioniše" kao vezivno tkivo ove male književne panorame.

Koliko god su bili različiti po svom književnom interesovanju i književnom opusu, pa i ideološkom angažmanu i svjetonazoru, književnike o kojima se govori u ovoj knjizi, povezuje jedinstveno shvaćanje Bosne, bosanskih proturječnosti, košmara i trauma. Iako su manje-više bili neshvaćeni, pa i proganjani od aktuelnih režima, iako su na svojoj životnoj stazi bili silno izloženi svakojakim rizicima i izazovima, oni su iza sebe uspjeli ostaviti trajne književne vrijednosti, na kojima se mi i danas napajamo.

Sadik Šehić ih je uspio ponovo "okupiti" u ovoj svojoj nevelikoj publikaciji, koja će, nadam se, imati svoje mjesto u našoj književnoj historiografiji i dodatno osvjetliti neke, do sada manje poznate detalje iz životopisa četvorice naših poznatih književnika: Alije Nametka, koji nam, što bi rekao rahmetli Muhsin Rizvić, podari "poetiku podnošenja sudbine", Ahmeda Muradbegovića, čija su se djela "uvijek sama za sebe borila", Hasana Kikića, našeg poznatog "pjesnika sirotinje" i Murata

Šuvalića, iz čijih pripovijedaka izbija "krv i duša Bosanske krajine".

Stoga ovu knjigu i vidim kao jedan zanimljiv priručnik, koji će biti od koristi svima onima koji se interesuju za bošnjačku knjigu i bošnjačku lijepu riječ, ispisanu u prošlom stoljeću.

Omer Hamzić

**Mevludin Spahić, Samoće (pjesme),
Bošnjačka zajednica kulture "Preporod"
Gračanica, 2001.**

Ovaj plodni gračanički pisac ima iza sebe 8 knjiga proze i 5 knjiga poezije. Stihzbirka "Samoće" je, dakle, šesta knjiga poezije u kojoj ovaj pisac traži odgovore na neka složena pitanja ljudske egzistencije, smisla života i postojanja ljudskog bića u svemiru ("Tek mrtav sebe pišem"). Između korica ove knjige možemo pročitati 53 pjesme koje je autor svrstao u 4, po obimu, nejednaka ciklusa: "Do posljednjeg dana" (23 pjesme), "Panorama društvenog nereda" (5 pjesama), "Gluharenje" (19 pjesama) i "Ranjena ponoć" (6 pjesama). To su, dakle, uglavnom pjesme koje obično svrstavamo u kategoriju misaonih (refleksivnih) pjesama, slobodnog stiha, stila i izraza. U njima pjesnik "duhovne praznine" i "ružnih predskazanja", sjedeći na "prijestolu samoće", pjeva neke svoje "stare pjesme" u kojima čitamo tamne naslove i sintagme: starost, bolest, tuga, strah, prolaznost, samoća, olovno vrijeme, bijela kuga, grijeh i tako redom - ploveći "putem za njidje". Iz njih, dakle, isijava pesimizam univerzalnih dimenzija, kojem ne znamo ni uzrok ni posljedice...

U ovoj knjizi pjesnik pokušava odgovoriti i na pitanja aktuelne stvarnosti i vlastitog neveselog okruženja, koje vidi kao "panoramu društvenog nereda" i moralnu ispraznost. Donekle se razlikuje 6 pjesama iz ciklusa "Ranjena ponoć", koje zrače nešto drugačijim tonovima. To su ljubavne pjesme - pune prigušenog bola, topline, nježnosti, strepnje i straha od prolaznosti...

Za ilustraciju, navodimo stihove iz pjesme "Igra":

*Polupijan slijedim te nagu
Snenim pogledom i dugim godinama
Suzama pereš dušu
Nevinim stidom
Vijugavim tijelom
Gipkošću sipe i puzavice
Prosipaš zlatnu krljušt posteljom
Ljubičicom na usnama
Crtaš ruže po mom tijelu
Posljednjim ugrizom
Najavljuješ pakao izgnanstva
Mojoj duši
Izbodenoj ledenim bodežima.*

Dakle, u ovim stihovima ima lijepih poetskih slika, majstorski iskazanih izrazom iskusnog pjesnika. Tu su originalne metafore, poređenja i neki obrti rečenica i riječi, poetski iskazana misao...

Sve to ne može čitaoca ostaviti ravnodušnim...

Omer Hamzić

Seada Delić, Plavi san (pjesme), Bošnjačka zajednica kulture "Preporod" Gračanica, 2001.

Zbirka sadrži 43 pjesme nejednake dužine, slobodnog stiha i slobodnog pogleda u najskrovitije predjele ljudske duše koju ispunjava jedan jedini osjećaj: ljubav. Ovo je prva knjiga pjesama kojom Seada Delić pokušava da nam dočara, da nam "naslika" i s nama "odsanja" svoj plavi san. Daruje nam svoje tople, iskrene, pomalo melanholične stihove, svoje slike i crteže, koji nam upotpunjuju štimung dok čitamo ovu dopadljivu poeziju. Ima u tim njenim stihovima prepoznatljive ženske nježnosti (ljubavna pjesma koju ispjeva žena uvijek je nešto drugo, nešto posebno), ali i upečatljivih, lirski obojenih slika iz kojih naslućujemo još jednu sklonost ove pjesnikinje, još jednu ljubav i - talenat slikara:

*Pozlatit će noćas mjesec
srce moje od snova satkano.*

*Zapjevat će nevidljiva ptica
u krošnjama jablanova.*

*Godinama vjetrovi me nose
tragom snova plavičastih.
Oživjet će moje čežnje
u krošnjama jablanova.
(U krošnjama jablanova)*

Knjiga počinje pjesničkim motom, kojim autorica iskazuje svoj "vjeruju", stav prema životu, poeziji, riječi, slici:

*Dala bih dio vječnosti
za jednu riječ.
Dala bih ti srce od porcelana
za tren budućnosti.
Ali nikad ti neću dati pjesmu
što zrije u meni.*

Ona traži jednu pravu riječ, ona traži izraz, ona traži način i adekvatnu mogućnost da izrazi sebe... Ali i mnogo stariji i mnogo veći i mnogo iskusniji majstori riječi ostajali su bez odgovora na to vječno pitanje.

Iako nije lišena "početničkih slabosti", nepjesničkih izraza i sintagmi, knjiga "Plavi san" nam "ovjerava", talenat ove gračaničke poetese, koja ponekad ni sama nije sigurna u svoje "stihove i rime":

*Vidiš li u meni pjesnika
što na krilima vječnosti plovi u daljine?*

*Vidiš li u meni slikara
što noćima dugim slika plave snove?*

*Ja nisam pjesnik...
i ne znam više pisati pjesme tebi.*

*Ja nisam slikar...
i ne bojim plavo noći u crno obučene.*

*Ja sam samo leptir
polomljenih krila.*

Nadamo se da će ipak, pošto je odsanjala svoj "plavi san", ova pjesnikinja ostati na krilima poezije - ili kao ptica ili kao leptir "polomljenih krila". Samo tako će biti na dobitku i poezija i oni koji je čitaju.

Omer Hamzić